

EURÓPAI BÖRTÖNÖK: JOGI HÍREK A TAGÁLLAMOKBÓL

2022 SZEPTEMBER

*Nincs egyszerű dolguk az európai jogi szakembereknek, ha lépést szeretnének tartani a börtönjogra vonatkozó nemzeti ítélkezési gyakorlattal, valamint a jogalkotás és a végrehajtás legújabb fejleményeivel. A **börtönperekkel foglalkozó európai hálózat, valamint a hálózat európai tagjai és partnerei** e hírlevél útján tájékoztatják az európai ügyvédeket és civil társadalmi szervezeteket a börtönjog terén tapasztalható legfontosabb jogi fejleményekről. Reméljük, hogy a hírlevél segítséget nyújt az európai trendek pontosabb meghatározásához és a jogi gyakorlatba való átültetéséhez. A hírlevél **14 európai uniós tagállammal, továbbá Oroszországgal, Moldovával, Ukrajnával és Grúziával** foglalkozik.*

Szívesen vesszük visszajelzését arról, hogyan tehetjük a hírlevelet az Ön számára hasznosabbá.

A 2022 JANUÁR–MÁRCIUSI BÖRTÖNJOGI HÍREK ÁTTEKINTÉSE

COVID-19 ■ Annak ellenére, hogy **Magyarország** 2022 márciusában feloldotta a COVID19-világjárvány miatt hozott korlátozó intézkedéseket, „a világjárvánnyal összefüggő egészségügyi kockázatok csökkentése” érdekében minden büntetés-végrehajtási intézmény teljes zárlat alatt maradt, így fennmaradtak a látogatásra vonatkozó korlátozások. Tekintettel a fogvatartottak magas oltottsági arányára, **Portugália** börtönszolgálatokért felelős főigazgatósága feloldotta a büntetőlétesítményeket érintő korlátozások egy részét (testhőmérséklet mérése, kötelező PCR tesztek és elkülönítés a látogatások során). **Lengyelország** a COVID19-világjárvánnyal összefüggő egészségügyi korlátozások feloldását követően a börtönszolgálat igazgatójának ajánlásai nyomán ismét engedélyezte a büntetés-végrehajtási intézményekben a családtagok számára a látogatást.

FOGVATARTÁSI KÖRÜLMÉNYEK ■ **Belgiumban** a börtönöket felügyelő központi tanács nyílt levélben fordult a bírákhoz és a parlamenti képviselőkhez, arra biztatva őket, hogy látogassanak el a börtönökbe, és győződjenek meg saját szemükkel a túlzásfolt létesítményekben fogva tartottak életkörülményeiről. A **francia** parlament egy nem kötelező erejű jelentésében azt az ajánlást tette, hogy hagyjanak fel az „egy cella – egy fogvatartott” elvvel. Szintén **Franciaországban** a Legfelsőbb Bíróság elrendelte, hogy az Igazságügyi Minisztérium egy hónapon belül hajtsa végre azt a 2020 novemberében hozott ítéletet, amely elfogadhatatlannak találta egy új-caledóniai börtönben uralkodó fogvatartási körülményeket. **Ausztriában** a Bécsi Tartományi Büntetőbíróság úgy ítélte meg, hogy az a tény, hogy a magánzárka nincs külön WC-fülkével ellátva, nem sérti a fogvatartott emberi méltóság tiszteletben tartásához való jogát. **Magyarországon** a büntetés-végrehajtási törvény

módosítása lehetővé tette, hogy a legfeljebb öt évig terjedő szabadságvesztéssel büntethető, gondatlan bűncselekményt elkövető büntetlen előéletű és idős korú elítélteket különleges egységekben tartsák fogva, megkönnyítve a reintegrációjukat.

FEGYELMEZÉS ■ Az **orosz** Legfelsőbb Bíróság aránytalannak ítélte egy fogvatartottal szemben alkalmazott fegyelmi büntetést, amelynek következtében leromlott egészségi állapota ágyba kényszerítette a fogvatartottat.

ELEKTRONIKUS MEGFIGYELÉS ÉS HÁZI ŐRIZET ■ **Romániában** az elektronikus megfigyelésről szóló jogszabály módosítása miatt el kellett halasztani az új elektronikus megfigyelőrendszer kísérleti fázisának elindítását. **Ausztriában** a Büntető Törvénykönyv módosítása értelmében korai szabadlábra helyezésüket követően immár elektronikus megfigyelés alá helyezhetők a terrorizmus vádjával elítéltek. **Portugáliában** egy fellebbviteli bíróság azt a döntést hozta, hogy az illetékes bírónak – miután megvizsgálta, hogy teljesülnek-e a házi őrizet elrendelésének formai feltételei – megfelelően meg kell indokolnia, hogy miért döntött a házi őrizet elrendelése vagy elutasítása mellett.

ÉLETFOGYTIG TARTÓ SZABADSÁGVESZTÉSEK ■ **Oroszország** a Büntető Törvénykönyv módosításával kiterjesztette az életfogytig tartó szabadságvesztéssel sújtható bűncselekmények körét. A **portugál** Legfelsőbb Bíróság elfogadta a Kínai Népköztársaság diplomáciai biztosítékait arra vonatkozólag, hogy kiadatása esetén legfeljebb mennyi ideig terjedő büntetéssel sújtható egy életfogytig tartó szabadságvesztésnél enyhébb büntetést érdemlő fellebbező.

MECHANIKUS FOGVATARTÁSI ESZKÖZÖK ■ **Spanyolország** körlevél útján visszaállította a katalóniai börtönökben a mechanikai fogvatartási eszközök alkalmazását, kevesebb mint egy évvel azután, hogy eltörölte használatukat.

TÚLZSÚFOLTSÁG ■ **Görögországban** egy nemrégiben lezajlott kutatási projekt foglalkozott a börtönök túlzásfoltosságával, és a téma terítékre került a görög parlament egyik ülésén. **Portugáliában** egy nemrégiben közzétett, a 2021-ben fogva tartottak számát felmérő statisztika rávilágított arra, hogy a börtönlétesítmények harmada túlzásfolt.

BÜNTETŐ- ÉS BÖRTÖNPOLITIKA ■ A **litván** parlament megkezdte egy törvénytervezet vizsgálatát, amelynek célja, hogy a kevésbé súlyos bűncselekmények esetén arányosabb büntetőjogi felelősséget állapítson meg. **Franciaországban** két elnöki rendelet büntetés-végrehajtási szabályokat állapított meg, amelyek megkönnyítik a börtönökre alkalmazandó jogi keret értelmezését. Szintén **Franciaországban** a börtönökre szánt 2022. évi költségvetés jelentős részét új börtönlétesítmények építésére különítették el.

SZEMÉLYES TÁRGYAK ■ **Bulgáriában** az igazságügyminiszter-helyettes rendeleti úton összeállította a vizsgálati fogházakban engedélyezett személyes tárgyak új listáját. A lista nem bővíti ki az engedélyezett tárgyak körét, és fenntartja a televíziókészülékekre vonatkozó korábbi korlátozásokat. A **Cseh Köztársaság** új szabályokat léptetett életbe az adósságbehajtásra vonatkozólag, ami negatívan érinti a fogvatartottak megtakarításait.

ELŐZETES LETARTÓZTATÁS ■ **Magyarország** a Büntető Törvénykönyv módosításával négy évről öt évre (bizonyos esetekben hat évre) terjesztette ki az előzetes letartóztatás

maximális időtartamát. **Ukrajna** a büntetőeljárásról szóló törvénykönyv módosításával meghatározta a bűncselekmények kivizsgálásának és a gyanúsítottak kényszerítő elzárását elrendelő intézkedéseknek a hadiállapot idejére érvényes szabályait.

BÖRTÖNSZEMÉLYZET ■ A **görög** Legfelsőbb Polgári és Büntetőbíróóság (Areioszpagosz) Ügyészségi Hivatala állást foglalt arról, hogy nem alkotmányellenes-e az a jogszabály, amely lehetővé teszi a börtönök felügyelő ügyészek számára, hogy előzetes nyomozást folytassanak a börtönszemélyzet állítólagos fegyelmi vétségei ügyében. Állásfoglalásuk megerősíti a fogvatartottak egyik fontos eljárási biztosítékát.

HADIFOGLYOK ■ **Ukrajna** jogszabály-módosítás révén lehetővé tette, hogy büntetés-végrehajtási intézmények különleges egységei ideiglenesen helyet adjanak hadifoglyoknak, amíg hadifogolytáborba nem helyezik őket.

MAGÁNÉLET ■ **Németországban** a Regensburgi Tartományi Bíróóság (Landgericht) úgy határozott, hogy a börtönszemélyzet csak akkor léphet a börtöncellába miközben a fogvatartott a WC-t használja, amikor jelentős közvetlen veszély áll fenn, illetve miután értesítette a fogvatartottat és észszerű ideig várakozott.

ELJÁRÁSI JOGOK ■ Az **orosz** Legfelsőbb Bíróóság a fogvatartási körülményekkel kapcsolatos kártérítési eljárásokra vonatkozólag meghatározta a bizonyítási teher megoszlását. **Portugáliában** az Igazságügyi Minisztérium előírta a börtönszolgálatokért felelős főigazgatóság számára, hogy rendszeresen tegyen jelentést az igazgatásrendszernek a börtönben bekövetkezett halálesetekről. A **spanyol** alkotmánybíróóság a rendőri őrizetben elszenvedett rossz bánásmód hatékony kivizsgálásának kötelezettségét kiterjesztette a magánzárkába zárt elítéltekkel való rossz bánásmódra.

JOGORVOSLAT ■ **Belgium** nyilvánosan hozzáférhetővé tette az online térben a fogvatartottak börtönigazgatósági döntésekkel szembeni panaszait kivizsgáló független bizottság határozatait. Szintén **Belgiumban** az államtanács két külön határozatában megállapította a börtönigazgató által hozott jogtalan, igazságtalan vagy túlzó döntések semmissé tétele okán a fogvatartottnak megítélhető „nem pénzügyi kompenzáció” mibenlétét. A **moldáv** kormány közelmúltban közzétett adatai azt mutatják, hogy széles körben élnek a túlszűfolttság és a nem megfelelő fogvatartási körülmények rendszerszintű jellegére vonatkozó kvázi pilot ítéletet követően bevezetett megelőző és kompenzációs jogorvoslati lehetőségekkel.

MOTOZÁS ■ **Magyarországon** a Budapesti Fellebbviteli Bíróóság két különálló esetben is arra a döntésre jutott, hogy sérült a méltóság tiszteletben tartásához való joga azoknak a fogvatartottnak, akiket átszállítás közben vetkőzéssel végrehajtott motozásnak vetettek alá.

BIZTONSÁG ■ **Németországban** a Regensburgi Tartományi Bíróóság (Landgericht) arra az álláspontra helyezkedett, hogy a börtönből való eltávozás esetén a börtönigazgatóság biztonsági aggályait a fogvatartott reintegrációjának fényében mérlegelni kell.

ÍTÉLETMÓDOSÍTÁS ■ A **Cseh Köztársaságban** az elítélteknek feltételes szabadlábra helyezés iránti kérelmüket nem az illetékes bíróságnak, hanem közvetlenül a börtönigazgatónak kell benyújtaniuk. **Görögországban** a Büntető Törvénykönyv módosítása

következtében a bünszervezetben elkövetett bűncselekményért kiszabott ítélet a továbbiakban nem függeszthető fel és nem módosítható. **Ausztria** a börtönökről szóló jogszabály módosításával úgynevezett „konferenciákat” hozott létre, amelyek döntenek a fogvatartottak idő előtti szabadlábra helyezéséről. **Olaszországban** a képviselőház által jóváhagyott jogszabály megszünteti a bizonyos bűncselekményekért elítélt fogvatartottak feltételes és ideiglenes szabadlábra helyezésének teljes kizárását. **Portugáliában** egy fellebbviteli bíróság elutasította egy fogvatartott feltételes szabadlábra helyezés iránti kérelmét, noha a fogvatartott megfelelt a formai követelményeknek. Szintén Portugáliában egy fellebbviteli bíróság meghatározta, hogy milyen kritériumokat kell figyelembe venni a fogvatartottak személyiségi fejlődésének értékelése során. Az **orosz** Alkotmánybíróság döntése értelmében kizárólag az elítélt életkora alapján nem tagadható meg a szabadságvesztéssel járó büntetés közmunkával való helyettesítése, és diszkriminatívnak nyilvánította azt a jogi rendelkezést, amely a 60 év feletti elítéltek meghatározott kategóriáját kizárja ebből a lehetőségből. A **spanyol** Belügyminisztérium utasítása megállapítja, hogy a fogvatartott fegyelmi aktájában szereplő, nem törölt súlyos vagy nagyon súlyos fegyelmi büntetések már nem tekinthetők olyan objektív oknak, amely alapján megtagadható a börtönből való eltávozás. **Ukrajna** a büntetőeljárásról szóló törvénykönyv módosításával bevezetett egy eljárást, amelynek révén a szabadságvesztéssel járó büntetés katonai szolgálatra váltható.

KÍNZÁS ÉS ROSSZ BÁNÁSMÓD ■ **Magyarországon** egy megyei fellebbviteli bíróság ítéletet mondott egy mentális betegségben szenvedő elítélt ügyében, akit súlyosan bántalmazott a börtön személyzet, miután azzal fenyegetőzött, hogy kárt tesz magában. Az **orosz** Büntető Törvénykönyv újrafogalmazta a kínzás fogalmát, amelyet az Állami Duma, az Oroszországi Föderáció parlamentjének alsóháza az első olvasatban jóváhagyott.

ÁTHELYEZÉS ■ **Ausztriában** a Bécsi Tartományi Felsőbíróság ítéletében megállapította, hogy a börtönigazgatóság jogszerűen járt el, amikor elutasította az egyik elítélt az irányú kérelmét, hogy helyezték át egy, a családjához közelebb eső fogházba azon az alapon, hogy a börtönnek magas a kihasználtsága.

LÁTOGATÁS ÉS KAPCSOLATTARTÁS A KÜLVILÁGGAL ■ **Bulgáriában** a büntetés-végrehajtásról és az előzetes letartóztatásról szóló törvény módosítása lehetőséget teremtett arra, hogy a fogvatartottak kísérettel részt vegyenek családi és magánéletük fontos eseményein. **Litvániában** az ítélet-végrehajtásról szóló törvénykönyv módosítása az elítélt fogvatartottak mindhárom (normál, enyhe és szigorú rendszer alá eső) kategóriája esetén kibővítette az engedélyezhető látogatások számát. **Lengyelországban** 2022 februárjában a börtönszolgálat igazgatója lépéseket tett a fogvatartottakra vonatkozó telefonhasználati időkorlát egységes, az időkorlát alatt kezdeményezett hívások számától független értelmezésére. **Németországban** az Augsburgi Regionális Bíróság (Landgericht) meghatározta azokat a feltételeket, amelyek teljesülése esetén a börtönigazgatóság visszatarthatja a fogvatartottak által küldött, idegen nyelven írt leveleket, hangsúlyozva, hogy az a tény, hogy a fogvatartottak törvényileg kötelesek németül tanulni és beilleszkedni a német társadalomba, nem elegendő ahhoz, hogy az idegen nyelv használatát indokolatlannak tekintsék.

MUNKAVÉGZÉS ■ **Litvánia** módosította az ítélet-végrehajtásról szóló törvénykönyvet és az előzetes letartóztatás végrehajtásáról szóló jogszabályt azzal a céllal, hogy támogassa a fogvatartottakat önálló gazdasági tevékenységük elindításában.

A TELJES ÜGYRŐL WEBOLDALUNKON OLVASHAT >>

Ezúton szeretnénk köszönetet mondani [tagjainak és partnereiknek](#) a hírlevélhez való hozzájárulásukért!

**EUROPEAN
PRISON
LITIGATION
NETWORK**

www.prisonlitigation.org

21ter rue Voltaire

75011 Paris

Franciaország

contact@prisonlitigation.org

A hírlevelet az Európai Unió, az UNAIDS és a Robert Carr Alapítvány finanszírozza. Azonban a hírlevélben kifejezett álláspontok és vélemények kizárólag a szerzők sajátjai, és nem feltétlenül tükrözik az Európai Unió, az Európai Bizottság, az UNAIDS vagy a Robert Carr Alapítvány véleményét. Ezen álláspontokért és véleményekért az Európai Unió, az Európai Bizottság, az UNAIDS és a Robert Carr Alapítvány nem tartozik felelősséggel.

